

Opslaan Reacties 2 Delen

Jeroen van den Oever: 'STAR-arrest blaast zorgstelsel op'

Suzanne Bremmers

Het zogeheten STAR-arrest heeft verstrekkende gevolgen voor de onderhandelingspositie van zorgverzekeraars bij de zorginkoop voor 2025, en dat is, volgens Jeroen van den Oever, een 'stelselgevoelige constatering'.

Jeroen van den Oever, directievoorzitter van vvt-organisatie Fundis

Ziekenhuizen, vvt-organisaties en eerstelijnsdiagnostieaanbieders **stellen dat zorgverzekeraars vorig jaar hebben geprobeerd** de Overheidsbijdrage in de Arbeidskostenontwikkeling (OVA) -overheidsgeld dat bedoeld is voor loonsverhoging in de zorg- in te zetten als onderhandelingsmateriaal tijdens de jaarlijkse contractonderhandelingen met ziekenhuizen. Met het STAR-arrest, vernoemd naar Star-shl, een van de partijen in de zaak, is de kans dat ze dat weer proberen een stuk kleiner geworden.

Volledig en zonder korting

Werkgevers worden met de OVA in staat gesteld marktconforme

Nieuwsbrief

Abonneren

de prijzen en contracten. Deze stelling is gebaseerd op het 'OVA-convenant' uit 1999, waarin werkgevers, het ministerie van VWS en zorgverzekeraars zich gecommitteerd hebben aan een marktconforme indexatie.

Richtlijnen

Ziekenhuizen hebben pogingen van zorgverzekeraars om te onderhandelen over de OVA in 2023 gemeld bij hun brancheorganisatie, de Nederlandse Vereniging van Ziekenhuizen (NVZ). De NVZ heeft deze signalen in 2023 besproken met de zorgverzekeraars, het ministerie van VWS en de Nederlandse Zorgautoriteit (NZa).

De NZa heeft vervolgens **richtlijnen** opgesteld. In de richtlijn staat dat het mogelijk is dat de OVA niet in zijn geheel wordt doorberekend, maar wel dat dit transparant onderbouwd moet zijn. "De OVA wordt bij het startpunt van de onderhandeling duidelijk zichtbaar opgenomen en eventuele afslagen worden zichtbaar gemaakt en goed gemotiveerd", aldus de persvoorlichter van de NZa.

De NZa zelf stelt dat de richtlijnen niet in de regelgeving zijn opgenomen en ook dat ze juridisch niet door de NZa handhaafbaar zijn. Deze gebrekkige juridische implicatie van de richtlijnen blijkt nu dus ook uit het rechterlijke STAR-arrest.

Vooraf bij kleine aanbieders

Onderhandelen over de OVA blijkt niet alleen te spelen tussen zorgverzekeraars en ziekenhuizen, maar ook tussen zorgverzekeraars en eerstelijnsdiagnostiek (ELD)-aanbieders en ouderenzorgaanbieders, weet directievoorzitter van ouderenzorgorganisatie Fundis en bestuurslid bij ActiZ Jeroen van den Oever. "Vanuit ActiZ weet ik dat dit regelmatig is gebeurd. Onderhandelingen hebben betrekking op verschillende componenten. Zorgverzekeraars zeggen de OVA volledig door te rekenen, maar zorgaanbieders krijgen toch een afslag om een andere reden, zoals te weinig doelmatigheid. Vooral kleine zorgaanbieders waren de dupe, want zij hebben niet echt een onderhandelingspositie. Zij krijgen een voorstel en mogen tekenen bij het kruisje."

STAR-arrest

Uit rechtszaken blijkt dat in ieder geval Zilveren Kruis over het jaar 2023 bij ELD-aanbieders, waaronder verschillende ziekenhuizen, de OVA niet volledig heeft verwerkt in de tarieven. Onlangs is Zilveren Kruis veroordeeld tot het zo spoedig mogelijk aanpassen van de meerjarige contracten 2024/'25 met de aanbieders vanwege het niet volledig doorberekenen van de OVA én **het niet indexeren van materiële kostenstijging** bij zorgaanbieders, zo valt te lezen in het STAR-arrest. Dit alles op straffe van een dwangsom, die kan oplopen tot een miljoen euro. Zilveren Kruis heeft na de uitspraak van het Gerechtshof de tarieven voor ELD-aanbieders aangepast, bevestigt de zorgverzekeraar.

Implicaties

Deze **uitspraak van het hof** heeft waarschijnlijk gevolgen voor alle zorgverzekeraars, denkt advocaat Diederik Schrijvershof van Maverick Advocaten, die zeventien ELD-aanbieders vertegenwoordigt, waaronder Ziekenhuis Gelderse Vallei, Noordwest Ziekenhuisgroep, Treant Zorggroep en Nij Smellinghe. Alle sectoren binnen de Zorgverzekeringswet, van ziekenhuizen, apotheken, gehandicaptenzorgaanbieders tot orthopedische schoenmakers, kunnen er volgens hem hun voordeel mee doen. “Ik sluit niet uit dat Zilveren Kruis, die met haar inkoopprocedure ook verdere investeringen zoals in digitalisering verlangt van de ELD-aanbieders, in de buidel moet tasten om het IZA na te leven én de gestegen materiële kosten te betalen. Maar alleen zo kan Zilveren Kruis rekening houden met de gerechtvaardigde belangen van de zorgaanbieders, vindt ook het hof.”

Verstrekkende gevolgen

De consequenties van het STAR-arrest zijn ook vergaand voor de onderhandelingen die de komende maanden weer plaatsvinden, denkt Van den Oever. De onderhandelingspositie van de verzekeraar verdwijnt hierdoor grotendeels en dat is dus een ‘stelselgevoelige constatering’, aangezien onderhandeling over de prijscomponent een zeer belangrijk onderdeel is van de marktwerking in de zorg en de Zorgverzekeringswet. “Zorgverzekeraars moeten de OVA-indexatie nu voldoende in de prijsstelling laten terugkomen in de offertes voor 2025. Verzekeraars zullen het zelf niet erkennen, maar ik kan als oud-zorgverzekeraar vrij goed inschatten dat dit verstrekkende gevolgen gaat hebben voor de onderhandelingspositie van verzekeraars.”

Zekerheid

Tijdens de onderhandelingen over het Integraal Zorgakkoord is de discussie tussen verzekeraars en zorgaanbieders over de OVA ook gevoerd, stelt Van den Oever. Uiteindelijk is de tekst volgens hem in het akkoord zo opgesteld dat verzekeraars dachten nog steeds te kunnen onderhandelen over de tarieven. Een hogere rechter heeft daar nu korte metten mee gemaakt. “Dit geeft ons de zekerheid dat een cao-stijging ook echt tot een tariefstijging leidt zodat de salarisstijgingen ook volledig worden gecompenseerd. Dat was tot voor kort niet zo.”

Loon gelijktrekken

De OVA is bedoeld om het loon van zorgmedewerkers gelijk te trekken met het loon in de private sector. Het wordt, in de strijd tegen het personeelstekort, als een van de manieren gezien om werken in de zorg aantrekkelijker te maken. De indexering van de personele kosten gebeurt op basis van een percentage dat het ministerie van VWS vaststelt, maar wordt mede gebaseerd op cijfers van het

salaris van zorgmedewerkers en de marktsector komt doordat bij de invoering van de OVA in 1999 is uitgegaan van de bestaande situatie. Daardoor blijft het gat bestaan, ook al worden salarissen in de zorg jaarlijks geïndexeerd met de OVA.

Drie opties

Als ziekenhuizen de OVA niet helemaal doorgerekend krijgen via de tarieven, hebben bestuurders grofweg drie opties. Ze kunnen het eigen vermogen aanspreken, bezuinigen of minder mensen aannemen. Salarissen niet verhogen is geen optie. De cao is bindend en dat zou in strijd zijn met de contracten met de medewerkers.

Ontkenning

De vier grootste zorgverzekeraars, Zilveren Kruis, Menzis, CZ en VGZ, ontkennen dat zij de OVA niet volledig hebben doorvertaald in de contracten met ziekenhuizen. Zo zegt de woordvoerder van CZ: "Onderdelen uit de contractering met ziekenhuizen lichten wij niet afzonderlijk toe. De ziekenhuizen waren – vanzelfsprekend – zelf bij de onderhandelingen; over het geheel zijn we het samen eens geworden."

Geen nieuwe signalen

De NVZ stelt dat 'de doorvertaling in brede zin inmiddels beter verloopt'. In 2024 zijn geen nieuwe signalen binnengekomen. Bovendien zijn zorginstellingen, volgens de NVZ, zelf in staat om 'onduidelijkheden' over de interpretatie van de afspraken aan te kaarten bij zorgverzekeraars.

Boven de wet

Dat er een groot verschil is tussen wat zorgverzekeraars zeggen over de rol van de OVA tijdens de jaarlijkse onderhandelingen en de ervaringen van bestuurders uit verschillende sectoren en de gerechtelijke uitspraken, verklaart advocaat Diederik Schrijvershof doordat grote verzekeraars in toenemende mate de tactiek hanteren van boven de wet en de rechter denken te staan. Schrijvershof illustreert deze stelling met het kort geding uit 2023 waarin Zilveren Kruis werd veroordeeld de OVA uit te betalen aan de betrokken ELD-aanbieders. Die uitspraak uit oktober 2023 is 'uitvoerbaar bij voorraad' verklaard door de rechter. Dat betekent dat het vonnis om de OVA conform IZA-afspraken te vergoeden moest worden nagekomen, ook als door Zilveren Kruis hoger beroep wordt ingesteld.

Wereld op z'n kop

Zilveren Kruis heeft in december 2023 weliswaar een zekere verhoging

beroep bij de rechter in 2024, vervolgens in de aanval door te stellen dat haar tariefverhoging van december 2023 volgde omdat zij geen keuze had omdat de betrokken eerstelijnszorgaanbieders een ongeoorloofde collectieve boycot hanteerden tegen de zorgverzekeraar, zonder daarvoor bewijs aan te leveren. Dat was – zo zag ook het hof Den Haag – de wereld op zijn kop. De grootste zorgverzekeraar van Nederland bedenkt een alternatieve werkelijkheid om het IZA én een ‘uitvoerbaar bij voorraad’ verklaarde rechterlijke uitspraak te negeren. In het STAR-arrest van het Hof staat vervolgens letterlijk: ‘Uit de te lage indexering die Zilveren Kruis in december 2023 heeft doorgevoerd volgt dat Rijnmond Lab en Certe belang hebben bij een dwangsomveroordeling.’”

Ook het feit dat er een dwangsom is opgelegd aan Zilveren Kruis is veelzeggend, stelt Schrijvershof. “Die krijg je, zeker bij het hof Den Haag, als zorgverzekeraar niet voor niets.”

 Reageer op dit artikel Deel dit artikel

Suzanne Bremmers

PREMIUM

di 05 mrt 2024 | Nieuws

Minister zoekt uitweg in impasse concentratie ziekenhuiszorg

PREMIUM

do 12 okt 2023 | Nieuws

Zorgverzekeraar VGZ over het IZA: ‘Een beetje pijn lijden hoort erbij’

Nieuwsbrief

Abonneren